

ستنتر زیستی نانوذرات نقره با استفاده از عصاره آبی گیاه چندل (*Rhizophora mucronata*) و بررسی فعالیت ضدباکتریایی آن

وحیده عبدی: کارشناسی ارشد، گروه شیلات، دانشکده علوم و فنون دریایی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران

ایمان سوری نژاد: دانشیار، گروه شیلات، دانشکده علوم و فنون دریایی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران (*نویسنده مسئول)

مرتضی یوسف زادی: دانشیار، گروه زیست شناسی دریا، دانشکده علوم و فنون دریایی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

ستنتر سبز،
نیترات نقره،
فناوری نانو،
گیاهان مانگرو،
باکتری گرم منفی

تاریخ دریافت: ۹۷/۱۲/۱۲
تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۳/۱۹

زمینه و هدف: توسعه روش‌های تولید نانوذرات که سازگار با محیط زیست و فاقد مواد سمی باشند، یکی از مهم‌ترین جنبه‌های علم نانوفناوری می‌باشد. نانوذرات نقره به دلیل خواص ضدیکروبی و ضدباکتریایی به‌طور گسترده در علوم پزشکی استفاده می‌شوند.

روش کار: در مطالعه پیش رو ستنتر زیستی نانوذرات نقره با استفاده از عصاره آبی برگ، ساقه و ریشه گیاه مانگروی سواحل جنوب کشور به نام چندل *Rhizophora mucronata* و اثرات ضدباکتریایی آن بررسی شد.

یافته‌ها: از بین اندازه‌های مختلف گیاه، عصاره برگ بیشترین مقدار ستنتر نانوذرات نقره را نشان داد. طیف‌های اسپکتروسکوپی در طول موج ۴۲۰ نانومتر ستنتر نانوذرات نقره را تایید کرد. آنالیز XRD نیز تشکیل نانوذرات نقره کریستالی را اثبات نمود. تصاویر FE-SEM شکل و اندازه نانوذرات ستنتر شده را کروی و ۱ تا ۸۰ نانومتر با میانگین ۳۲/۴۴ نانومتر نشان داد و بررسی TEM نیز بیانگر اندازه ۱۰ تا ۱۹ نانومتر بود. طیف فلز نقره با بیشترین مقدار معادل ۷۷/۵ درصد را در نانوذرات نشان داد. نتایج طیف سنجی تبدیل فوریه مادون قرمز بیانگر حضور گروه‌های عاملی مانند الکل، حلقه آروماتیک، آلکان‌ها، گروه فنول و آکلیل‌هایها در فرآیند ستنتر بود. در بررسی خاصیت ضدباکتریایی نانوذرات نقره ستنتر شده، باکتری گرم مثبت *Bacillus cereus* با داشتن بیشترین مقدار هاله عدم رشد حساس‌ترین و باکتری گرم‌منفی *Pseudomonas aeruginosa* با *Escherichia coli* مقابله کردند. نتایج طیف سنجی تبدیل فوریه مادون قرمز بیانگر حضور گروه‌های عاملی مانند الکل، حلقه آروماتیک، آلکان‌ها، گروه فنول و آکلیل‌هایها در فرآیند ستنتر بود. در بررسی خاصیت ضدباکتریایی نانوذرات نقره ستنتر شده، باکتری گرم مثبت *Bacillus cereus* با داشتن بیشترین مقدار هاله عدم رشد حساس‌ترین و باکتری گرم‌منفی *Pseudomonas aeruginosa* با *Escherichia coli* مقابله کردند.

نتیجه گیری: نتایج حاکی از آن است که عصاره برگ گیاه چندل قادر به تولید زیستی نانوذرات نقره در محلول حاوی نیترات نقره در دمای اتاق با خاصیت ضدباکتریایی می‌باشد.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت گشته: ستاد ویژه توسعه فناوری نانو

شیوه استناد به این مقاله:

Abdi V, Sourinejad I, Yousefzadi M. Biosynthesis of silver nanoparticles using *Rhizophora mucronata* plant aqueous extract and investigation of its antibacterial activity. Razi J Med Sci. 2019;26(4):9-21.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 1.0 صورت گرفته است.

Original Article

Biosynthesis of silver nanoparticles using *Rhizophora mucronata* plant aqueous extract and investigation of its antibacterial activity

Vahideh Abdi, MSc, Department of Fisheries, Faculty of Marine Science and Technology, University of Hormozgan, Bandar Abbas, Iran

✉ Iman Sourinejad, Associate Professor, Department of Fisheries, Faculty of Marine Science and Technology, University of Hormozgan, Bandar Abbas, Iran (*Corresponding author) sourinejad@hormozgan.ac.ir

Morteza Yousefzadi, Associate Professor, Department of Marine Biology, Faculty of Marine Science and Technology, University of Hormozgan, Bandar Abbas, Iran

Abstract

Background: The development of ecofriendly and non-toxic processes for synthesis of nanoparticles is one of the most important aspects of nanotechnology. Silver nanoparticles are widely used in medicine because of their antimicrobial and antibacterial properties.

Methods: Biosynthesis of silver nanoparticles (AgNPs) using the aqueous extract of leaf, stem and root of *Rhizophora mucronata* as the mangrove plant of southern coasts of Iran and its antibacterial activity was investigated.

Results: Leaf extract showed the maximum synthesis of AgNPs. UV-visible spectroscopy in 420 nm confirmed the synthesis of AgNPs. The crystalline nature of AgNPs was confirmed based on the XRD pattern. TEM images showed that the shape and size of nanoparticles was circle and in the range of 0 to 80 nm with the mean size of 32.44 nm. FE-SEM analysis showed nanoparticles with a size range from 10 to 19 nm. EDS spectrum confirmed the presence of silver in the nanoparticles with the maximum percentage of 73.5 %. FTIR indicated the presence of different functional groups like alcohol, aromatic loops, alkanes, phenol group and alkyl halides in the synthesis process. Gram-positive *Bacillus cereus* bacteria with the largest growth inhibition zone and gram-negative *pseudomonas aeruginosa* bacteria with the smallest growth inhibition zone were found the most sensitive and the most resistant bacteria, respectively.

Conclusion: Results indicate that *Rhizophora mucronata* leaf extract is capable of synthesizing silver nanoparticles in the solution of nitrate silver at room temperature with antibacterial activity.

Conflicts of interest: None

Funding: Iran Nanotechnology Innovation Council

Keywords

Green synthesis,
Silver nitrate,
Nanotechnology,
Mangrove plants, Gram-negative bacteria

Received: 09/12/2018

Accepted: 07/04/2019

Cite this article as:

Abdi V, Sourinejad I, Yousefzadi M. Biosynthesis of silver nanoparticles using *Rhizophora mucronata* plant aqueous extract and investigation of its antibacterial activity. Razi J Med Sci. 2019;26(4):9-21.

This work is published under CC BY-NC-SA 1.0 licence.

استفاده از فشار، دما و انرژی زیاد در طی فرآیند واکنش است (۱). از این رو محققین در صدد جایگزین کردن روش‌های سازگار با محیط زیست، مقرون به صرفه و قادر مواد شیمیایی که موسوم به سنتز سبز هستند می‌باشند (۷، ۱۱، ۱۳).

یکی از روش‌های تولید نانوذرات، تولید به روش زیستی است و توجه به این روش برای تولید نانوذرات رو به افزایش است (۱۳، ۱۴). در سال‌های اخیر سنتز زیستی نانوذرات به وسیله گیاهان و میکروارگانیسم‌ها به عنوان روش زیست سازگار و سبز مورد توجه بسیاری از محققین قرار گرفته است. به نظر می‌رسد روش‌های زیستی برای سنتز نانوذرات فلزی با استفاده از عصاره‌های گیاهی جایگزین مناسبی برای روش‌های فیزیکی و شیمیایی باشند چرا که نقش بسیار مهم و قابل توجهی را در اصلاح مواد شیمیایی سمی از طریق احیای یون‌های فلزی ایفا می‌کنند (۱۲، ۱۵). سنتز زیستی نانوذرات نقره با استفاده از میکروارگانیسم‌ها، قارچ‌ها، گیاهان و جلبک‌ها به جای روش‌های شیمیایی و فیزیکی مورد توجه می‌باشد (۷، ۱۶). روش سنتز زیستی نانوذرات نقره با استفاده از احیای یون‌های نقره به وسیله توده زیستی در مقایسه با روش‌های الکتروشیمیایی، فتوشیمیایی و یا میدان فراصوت روش نسبتاً ساده‌ای است، به عبارت دیگر اساس سنتز نانوذرات نقره احیای یون‌های نقره است. در این میان، گیاهان به علت سازگاری با محیط می‌توانند به طور گسترده مورد استفاده قرار می‌گیرند، بدون اینکه منجر به بروز آسیب‌های زیستمحیطی شود (۱۷، ۱۹). عصاره این ارگانیسم‌ها، در فرآیند سنتز هم به عنوان عوامل احیاء کننده و هم عوامل پوشش‌دهنده نانوذرات نقره عمل می‌کنند به طوری که احیای یون‌های نقره از طریق مولکول‌های زیستی مانند پروتئین‌ها، آمینواسیدها، آنزیم‌ها، آلکالوئیدها، تانن‌ها، فنولیک‌ها، ساپونین‌ها، کربوهیدرات‌ها، فلاونوئیدها و ویتامین‌ها که در عصاره‌های گیاهی وجود دارد به صورت سازگار با محیط زیست انجام می‌گیرد (۱۲، ۲۰).

گیاهان مانگرو مجموعه‌ای از گیاهان شور پسند و

نانوفناوری حوزه‌ای از علوم جدید است که به سرعت در حال رشد می‌باشد و دارای کاربردهای وسیع و فراوان در علوم و صنایع مختلف است (۱-۳). در این فناوری تولید نانوذرات با اندازه، شکل و خواص متنوع و کنترل شده و پتانسیل استفاده از آن‌ها در خدمت به بشر مدنظر است (۴). نانوذرات به دلیل اندازه بسیار کوچک و نسبت سطح به حجم زیاد دارای خواص منحصر به فرد مکانیکی، نوری، الکتریکی، حرارتی، شیمیایی و معناظطیسی می‌باشند (۵، ۶). در بین انواع مختلف نانوذرات، نانوذرات نقره از فواید زیادی در زمینه‌های نانوفناوری، زیست نانوفناوری، پزشکی، صنعت، کشاورزی و مواد غذایی برخوردار هستند و دارای کاربردهای بالقوه در زندگی بشر می‌باشند (۷، ۸). یکی از پتانسیل‌های نانوذرات خاصیت ضدمیکروبی آن‌ها می‌باشد. مطالعات بیانگر آن است که نانوذرات نقره نسبت به سایر نانوذرات اثرات بیشتری در برابر باکتری‌ها و ویروس‌ها از خود نشان می‌دهند (۹). نانوذرات نقره به دلیل داشتن سطح بیشتر نسبت به فلزات نقره رشد میکروارگانیسم‌ها را به تأخیر می‌اندازند و می‌توانند مستقیماً با سلول‌های باکتری فعل و انفعالاتی را انجام دهند که موجب اکسید شدن و در نهایت مرگ سلول‌های باکتریایی می‌شود بدون اینکه سمتی برای انسان داشته باشند (۱۰). روش‌های مختلفی از جمله روش‌های شیمیایی و فیزیکی برای سنتز نانوذرات نقره در اندازه‌های مختلف وجود دارد (۸). اگرچه روش‌های فیزیکی و شیمیایی تولید نانوذرات ممکن است تولید خالص موفق و شناخته شده‌ای داشته باشند اما به طور کلی گران و برای محیط زیست خطرناک هستند (۴). نانوذرات حاصل از این روش‌ها به دلیل استفاده از مواد شیمیایی سمی مانند سدیم، نیترات سدیم و الكل که نقش احیایی و تثبیت‌کننده را ایفا می‌کنند آتش‌زا بوده و در طبیعت به صورت تجزیه نشده باقی می‌مانند که در نهایت موجب آلودگی‌های شیمیایی محیط زیست می‌شوند (۱۱، ۱۲). از معایب دیگر این روش‌ها میزان تولید کم نانوذرات و

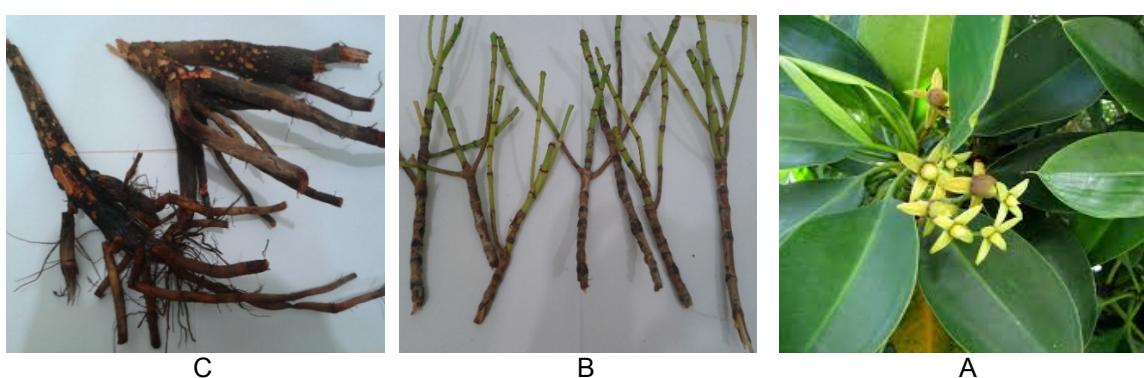
باکتریایی نانوذرات نقره تولید شده با استفاده از قسمت‌های مختلف گیاه مانگرو *Avicennia marina* نظیر برگ‌ها، پوست و ریشه را مورد بررسی قرار دادند که عصاره برگ بیشترین سنتز نانوذرات را نشان داد. با توجه به مطالب ارائه شده در خصوص سنتز زیستی نانوذرات و همچنین رویش گونه چندل در قسمت‌های محدودی از سواحل هرمزگان و گزارش خواص دارویی گیاهان مانگرو در تحقیقات گذشته، سعی بر آن شد تا سنتز زیستی نانوذرات نقره با استفاده از عصاره اندام‌های مختلف گیاه چندل و فعالیت ضد باکتریایی آن مورد بررسی قرار گیرد.

روش کار

جمع‌آوری و آماده‌سازی نمونه‌ها: به منظور سنتز نانوذرات نقره، اندام‌های مختلف نظیر ریشه، ساقه و برگ گونه چندل (*Rhizophora mucronata*) از تالاب خورآذینی واقع در بندر سیریک در استان هرمزگان جمع‌آوری شد (شکل ۱). نمونه‌های جمع‌آوری شده ابتدا با آب دریا و سپس با آب معمولی و در انتهای با آب مقطر شسته شده و در دمای اتاق و در سایه به مدت ۲ هفته خشک گردیدند و سپس با استفاده از دستگاه آسیاب پودر شدند.

آماده‌سازی عصاره گیاهی: ۱۰۰ گرم پودر برگ، ساقه و ریشه به صورت جداگانه با ۷۰۰ میلی‌لیتر آب دیونیزه مخلوط و به مدت ۱۰ دقیقه در دمای جوش روی هیتر نگه داشته شد و بعد از سرد شدن از کاغذ واتمن شماره ۱ عبور داده و عصاره آبی حاصل درون آون با دمای ۶۰ درجه سانتی گراد خشک گردید و

مقاوم به نمک دریا بوده و به طور عمده در نواحی جزر و مدی گرمسیری و نیمه گرمسیری به صورت پراکنده در بعضی نقاط دنیا شکل گرفته‌اند (۲۱). حدود ۱۲۳ ترکیب مختلف شیمیایی از قسمت‌های مختلف این گیاهان جداسازی شده است که برخی از این ترکیبات شامل ترپن‌وئیدها، استروئیدها، تانن‌ها، نفتالین‌ها، فلاونوئیدها، گلوکوزیدها، گلیکوزیدها و آلkalوئیدها می‌باشند (۲۲، ۱۷). این ترکیبات دارای خواص بیولوژیکی متنوعی از جمله خواص ضد باکتریایی، ضدویروسی، ضد قارچی و خواص ضد سرطان و ضد دیابت هستند (۲۳-۲۵). گونه چندل از گیاهان مانگرو با نام علمی *Rhizophora mucronata* از جنس *Rhizophora* و خانواده *Rhizophoraceae* است و دارای پراکنش وسیعی در دنیا می‌باشد. پراکنش این گونه مانگرو در ایران منحصر به خورهای بین بندر سیریک تا بعد از بندر جاسک در سواحل استان هرمزگان می‌باشد و در سایر نقاط خلیج فارس و دریای عمان دیده نشده است. با توجه به کاربردهای گسترده نانوذرات و اهمیت آن‌ها در حوزه‌های مختلف علوم و همچنین مزیت‌های سنتز زیستی در سالهای اخیر توجه ویژه‌ای به ساخت نانوذرات با استفاده از گیاهان و عصاره‌های گیاهی بهویژه گیاهان مانگرو شده است که از جمله مطالعات انجام شده در گیاهان مانگرو می‌توان به پژوهش Sangeetha و همکاران (۲۶) در سنتز نانوذرات نقره با استفاده از گیاه مانگرو *Excoecaria agallocha* اشاره کرد. این مطالعه کاهاش زیستی یون‌های نقره توسط گیاه مانگرو مذکور را نشان داد. همچنین Gnanadesigan و همکاران (۱۷) اثر ضد

شکل ۱-(A) برگ چندل، (B) ساقه چندل، (C) ریشه چندل.

عصاره خشک تهیه شد. عصاره برای آزمایشات بعدی در دمای ۴ درجه سانتی گراد در یخچال نگه داری شد.

سنتر نانوذرات نقره: ۱/۰ گرم عصاره خشک برگ، ساقه و ریشه به صورت جداگانه در ۱۰ میلی لیتر آب دیونیزه حل شد. سپس با ۹۰ میلی لیتر محلول نیترات نقره ۲۰ میلی مولار ترکیب گردید و به مدت ۹۰ دقیقه جهت مشاهده تغییر رنگ و بررسی روند میزان جذب آن با استفاده از دستگاه اسپکتروفوتومتر (UV-Visible) با طول موج ۴۲۰ نانومتر تحت کنترل قرار گرفت.

تعیین ویژگی های نانوذرات نقره: احیای زیستی یون های نقره عصاره آبی توسط دستگاه اسپکتروفوتومتر (مدل CECIL CE 2501) در فواصل زمانی مختلف (۰ دقیقه، ۲۰ دقیقه، ۴۰ دقیقه، ۶۰ دقیقه، ۸۰ دقیقه و ۹۰ دقیقه) و در طول موج ۴۲۰ نانومتر مورد بررسی قرار گرفت. بعد از ۹۰ دقیقه انکوباسیون محلول حاوی نانوذرات ساخته شده، با دور ۱۲۰۰ rpm مدت ۲۰ دقیقه سانتریفیوژ (مدل SIGMA 2-16P) محصول کشور آلمان) شد. نهایتا محلول رویی دور ریخته شد و رسوب حاصل در آون با دمای ۶۰ درجه سانتی گراد به مدت ۲۴ ساعت برای خشک شدن نگهداری گردید. سر انجام پودر خشک شده نانوذرات نقره برای بررسی کریستالی بودن با دستگاه XRD (X-ray Pert pro Diffraction) مورد بررسی قرار گرفت (۲۷، ۲۸).

با استفاده از دستگاه TEM مدل Zeiss - EM10C- ۱۰۰ KV، شکل و اندازه نانوذرات نقره سنتر شده مورد بررسی قرار گرفت. همچنین ویژگی های ریخت شناسی و اندازه نانوذرات با استفاده از دستگاه FE-SEM (مدل SIGMA VP-500) مطالعه شد. همچنین پودر خشک شده نانوذرات نقره جهت بررسی گروه های عاملی که مسئول احیاء یون های نقره هستند با دستگاه FT-IR مدل PerkinElmer از شرکت Spectrum Two بررسی قرار گرفت.

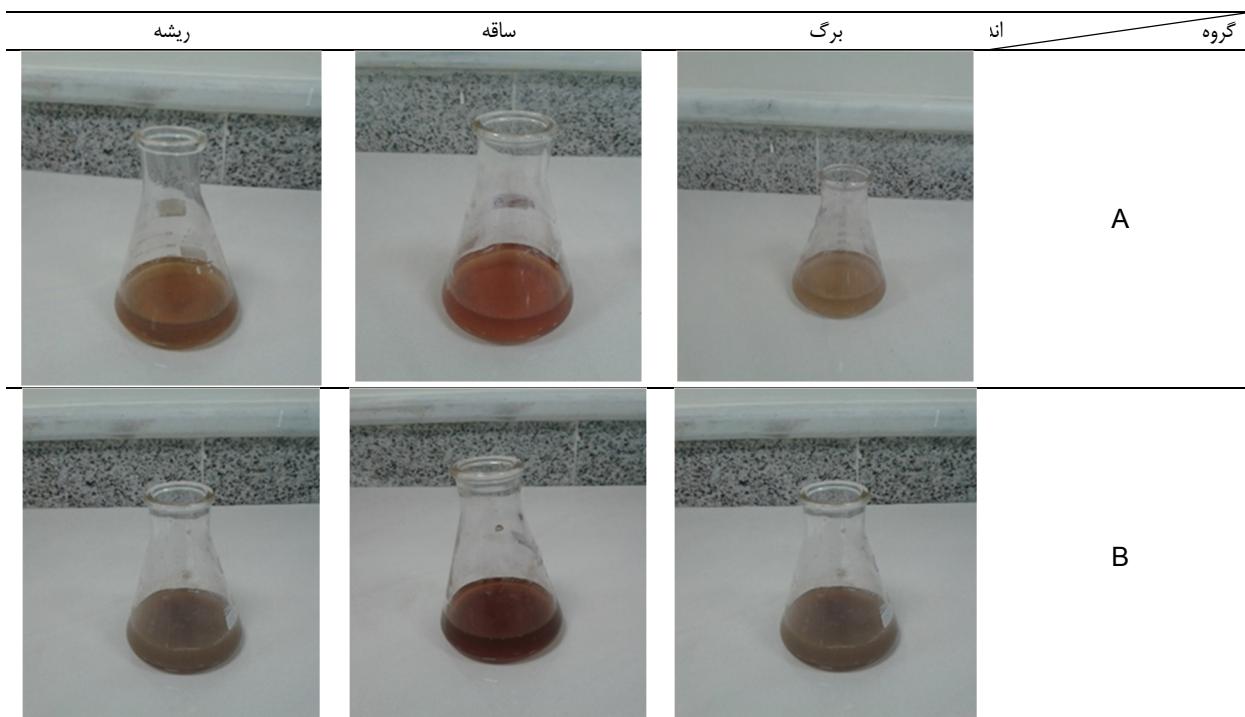
فعالیت ضد باکتریایی نانوذرات نقره سنتر شده:

اثر ضدباکتریایی نانوذرات نقره سنتر شده با استفاده از روش انتشار در چاهک در برابر باکتری های گرم منفی *Vibrio Pseudomonas aeruginosa* ATCC 25619) و گرم مثبت (*harveyi PTCC 1755 Bacillus Staphylococcus aureus* ATCC 1764)

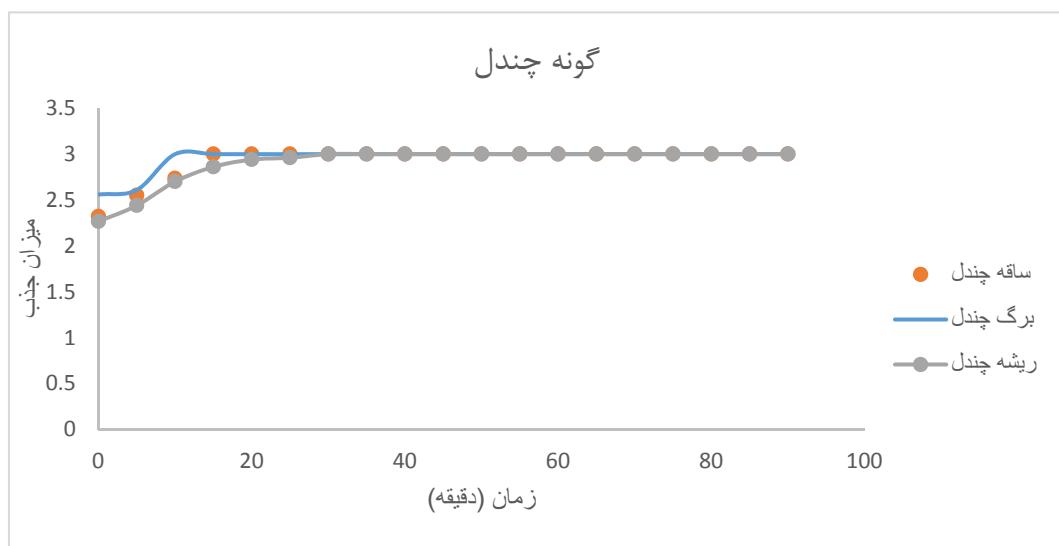
ریشه با محلول نیترات نقره در لحظه شروع واکنش به ترتیب به رنگ زرد روشن، قهوه ای روشن و قهوه ای روشن بود (شکل ۲A). بعد از ۹۰ دقیقه محلول به رنگ قهوه ای تیره درآمد (شکل ۲B). آشکار شدن رنگ قهوه ای تیره در عصاره آبی گونه ی چندل بعد از واکنش با یون های نقره، یک نشانه واضح از تبدیل شدن یون های فلزی به فلز نقره و تشکیل نانوذرات نقره می باشد.

یافته ها

در مطالعه حاضر سنتز نانوذرات نقره با استفاده از عصاره برگ، ساقه و ریشه گونه چندل مورد بررسی قرار گرفت. بدین منظور، عصاره برگ، ساقه و ریشه گونه چندل به محلول نیترات نقره ۲۰ میلی مولار اضافه گردید و به مدت ۹۰ دقیقه در دمای اتاق تحت کنترل قرار گرفت. اولین نشانه از تولید نانوذرات نقره تغییر رنگ محلول است. محلول حاوی عصاره برگ، ساقه و ریشه گروه اند.

شکل ۲- سنتز نانوذرات نقره با استفاده از عصاره برگ، ساقه و ریشه چندل. (A) لحظه شروع واکنش (B) بعد از ۹۰ دقیقه انکوباسیون

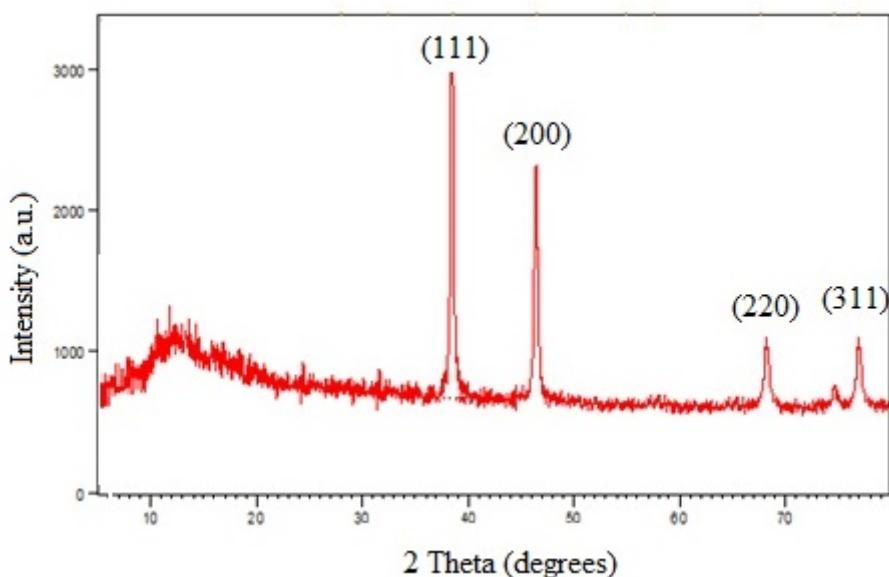
شکل ۳- میزان جذب نانوذرات سنتز شده از برگ، ساقه، ریشه چندل به همراه محلول نیترات نقره در طول موج ۴۲۰ نانومتر.

از روش پراش اشعه ایکس استفاده شد. با توجه به پیک های نشان داده شده حضور کریستال های نانوذرات نقره تایید گردید. موقعیت پیک های مشخصه نانوذرات نقره در مقادیر 47° , $38/47^\circ$, $46/38^\circ$, $67/59^\circ$ و $76/86^\circ$ قرار داشتند (شکل ۴).

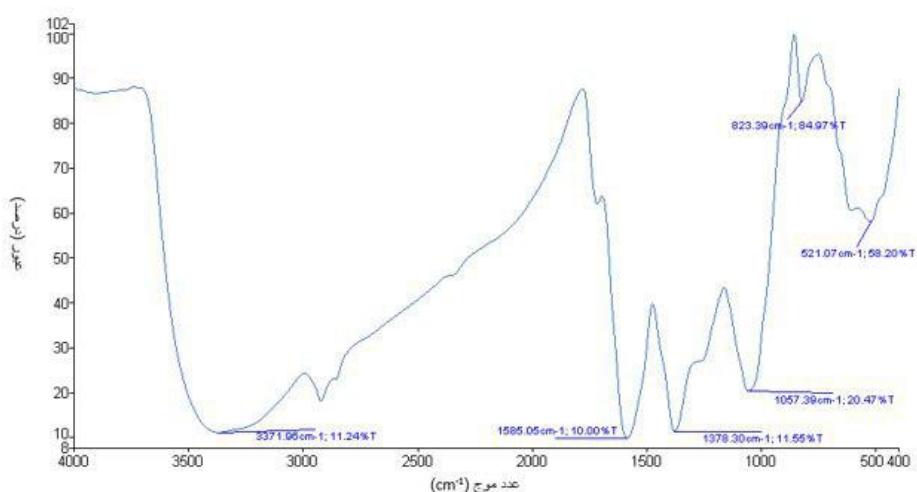
به منظور شناسایی گروه های عاملی که مسئول احیای نانوذرات نقره سنتر شده با استفاده از عصاره گیاهی هستند از روش طیف سنجی تبدیل فوریه مادون قرمز استفاده گردید. نتایج حاصل پیک هایی را

از بین اندام های مختلف، عصاره برگ حداکثر مقدار تولید نانوذره را نسبت به ساقه و ریشه نشان داد که ممکن است به علت حضور بالای متابولیت های ثانویه مانند پلی فنول ها، فلاونوئید ها و تانن ها باشد (۱۷). با استناد بر میزان جذب های بدست آمده از اسپکتروسکوپی UV-Visible در طول موج ۴۲۰ نانومتر، تولید نانوذرات نقره توسط عصاره آبی گیاه چندل تایید شد (شکل ۳).

جهت تایید کریستالی بودن نانوذرات نقره تولید شده

شکل ۴- الگوی XRD از نانوذرات نقره سنتر شده توسط عصاره برگ چندل.

شکل ۵- طیف FT-IR نانوذرات نقره سنتر شده توسط عصاره برگ چندل.

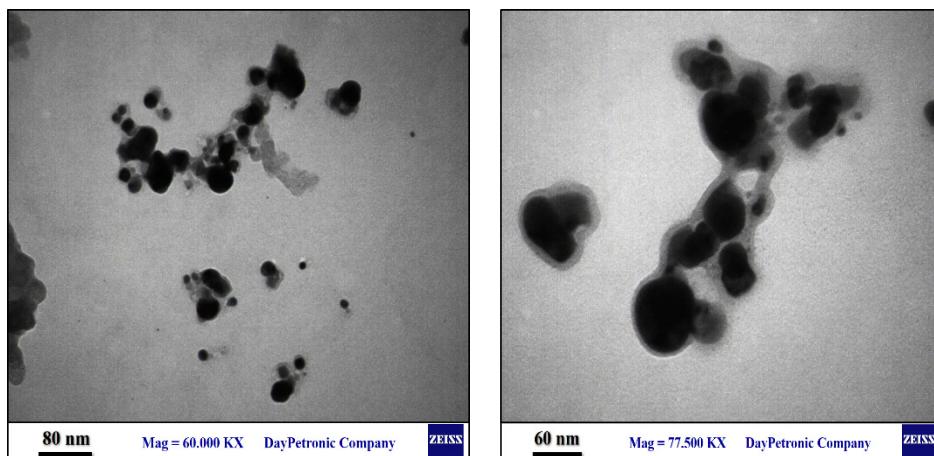
میکروسکوپ الکترونی عبوری استفاده گردید. ارزیابی تصویر میکروسکوپ الکترونی عبوری ثبت شده از نانوذرات نقره نشان داد که شکل ذرات کروی (شکل ۶) و اندازه نانوذرات ۰ تا ۸۰ نانومتر می باشد. اندازه بیشتر نانوذرات در حدود ۲۰ تا ۲۵ نانومتر بوده و میانگین اندازه نانوذرات ۳۲/۴۴ نانومتر می باشد (شکل ۷).

نتایج آنالیز تصویر FE-SEM نشان می دهد که نانوذرات نقره سنتز شده، اندازه ۱۰ تا ۱۹ نانومتر دارند (شکل ۸). همچنین طیف EDS حضور عناصری مانند فلز نقره، کربن، کلر و اکسیژن را در نانوذرات حاصل از برگ گونه چندل نشان داد که فلز نقره دارای بیشترین درصد، یعنی ۷۳/۵ درصد بود (شکل ۹).

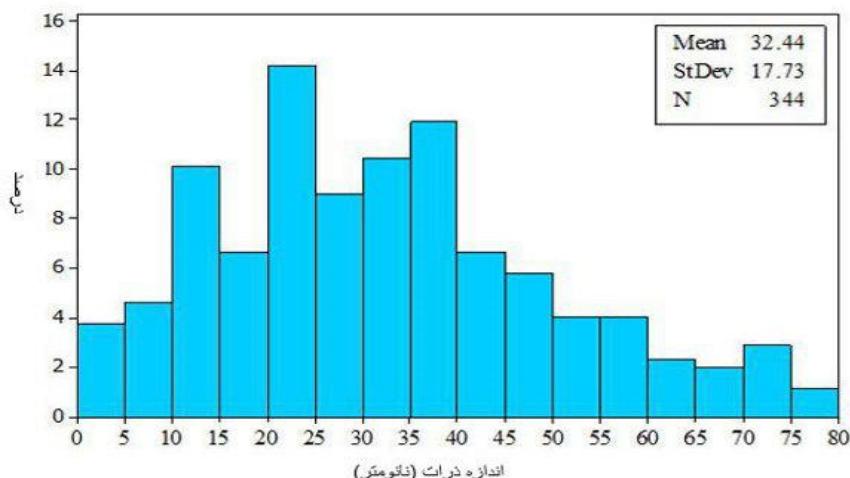
نتایج حاصل از بررسی خاصیت ضد باکتریایی عصاره

در ۳۳۷۱/۹۶، ۱۳۷۸/۳۰، ۱۵۸۵/۰۵، ۱۰۵۷/۳۹ و ۸۲۳/۳۹ cm^{-1} نشان داد (شکل ۵). پیک cm^{-1} ۳۳۷۱/۹۶ cm^{-1} فرکانس جذب الکل O-H، پیک $\text{C}=\text{C}$, پیک $\text{C}=\text{O}$ ۱۵۸۵/۰۵ cm^{-1} فرکانس جذب حلقه آروماتیک CH_2 , پیک $\text{C}-\text{O}$ ۱۰۵۷/۳۹ cm^{-1} فرکانس جذب الکل و فنول، پیک $\text{C}-\text{H}$ ۸۲۳/۳۹ cm^{-1} پیک مشخص و ویژه ای نیست مربوط به C-H های روی حلقه آروماتیک ولی از نوع خمشی خارج صفحه ای است و پیک $\text{C}-\text{Br}$ ۵۲۱/۰۷ cm^{-1} فرکانس جذب آلکیل هالیدها (آلکیل برمید) C-Br را نشان می دهد (۳۲، ۳۱).

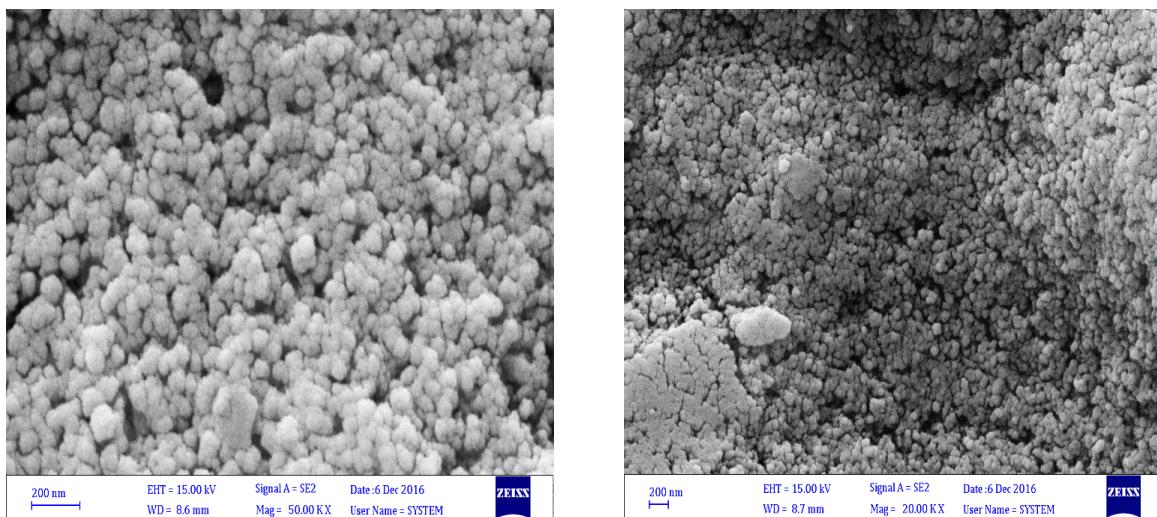
برای پی بردن به اندازه، شکل و ریختشناسی نانوذرات نقره ساخته شده توسط عصاره گیاهی، از

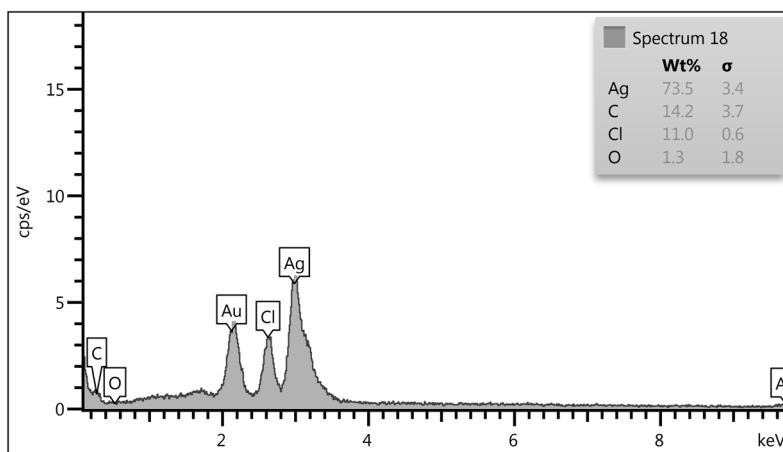
شکل ۶- تصاویر TEM نانوذرات نقره سنتز شده توسط عصاره برگ چندل.

شکل ۷- هیستوگرام توزیع اندازه نانوذرات نقره سنتز شده توسط عصاره برگ چندل.

شکل -۸ تصویر FE-SEM نانوذرات نقره سنتر شده توسط عصاره برگ چندل.

شکل -۹ طیف EDS نانوذرات نقره سنتر شده توسط عصاره برگ چندل.

چندل قادر به تولید نانوذرات نقره به روش زیستی می‌باشد که این نتایج، با نتایج حاصل از پژوهش Gnanadesigan و همکاران در سال (۱۷) که سنتر نانوذرات نقره با استفاده از عصاره برگ، پوست و ریشه گیاه *Avicennia marina* و خاصیت ضد باکتریایی آن را مورد مطالعه قرار دادند مطابقت دارد. تغییر رنگ مشاهده شده هنگام اضافه کردن عصاره گیاهی به محلول نیترات نقره که در اثر واکنش عصاره گیاهی با محلول نیترات نقره و احیای یون‌های نقره توسط عصاره آبی گیاه چندل است نشانه تشکیل نانوذرات نقره می‌باشد. در واقع افزایش ارتعاشات القاء شده بوسیله پلاسمن سطحی می‌تواند باعث افزایش شدت رنگ محلول نانوذرات نقره شود (۳۴، ۱۷). نتایج تحقیق

گیاه چندل و نانوذرات نقره سنتر شده به روش انتشار در چاهک در جدول ۱ نشان داده شده است. نتایج حاصل از بررسی خاصیت ضد باکتریایی نانوذرات نقره سنتر شده گویای این است که از بین سویه‌های انتخابی، باکتری‌های گرم منفی مقاومت بیشتری از خود نشان دادند. باکتری گرم مثبت *Bacillus cereus* با داشتن بیشترین مقدار هاله عدم رشد حساس ترین و باکتری گرم منفی *Pseudomonas aeruginosa* با داشتن کم ترین مقدار هاله عدم رشد به عنوان مقاوم‌ترین باکتری مشخص شد.

بحث و نتیجه گیری
نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد که عصاره گیاه

جدول ۱- اثر مهار رشد نانوذرات نقره سنتز شده و عصاره چندل در برابر باکتری‌های گرم مثبت و گرم منفی میکروگانیسم‌ها							
منطقه مهار رشد نانوذرات نقره سنتز شده (mm)				منطقه مهار رشد نانوذرات نقره سنتز شده (mm)			
ساقه	برگ	ساقه	برگ	ساقه	برگ	ساقه	برگ
۱۲/۳۳±۰/۵۷	۱۱±۱/۷۳	۱۲±۱	۱۸/۳۳±۰/۵۷	۱۵/۶۶±۲/۰۵	۱۲/۲۳±۰/۵۷	باصلوس سرئوس	
۱۴±۳/۴۶	۱۳/۲۳±۰/۵۷	۱۴/۶۶±۱/۵۲	۱۷/۶۶±۱/۵۲	۱۷±۱/۷۳	۱۴±۱/۷۳	استافیلوکوکوس اورئوس	
۱۰±۳	۹/۶۶±۱/۵۲	-	۱۳/۶۶±۰/۰۵۷	۱۴±۲	۱۰/۳۳±۱/۵۲	ویریو هاری	
۸±۱	۸±۱/۷۳	۹±۱	۱۵/۳۳±۰/۰۵۷	۱۲/۶۶±۲/۰۸	۷/۶۶±۱/۵۲	سودوموناس آتروپینوزا	

- هاله عدم رشد تشکیل نشد.

- قطر هاله عدم رشد شامل قطر چاک (۶ میلی متر) می‌باشد.

در مطالعه Gnanadesigan و همکاران (۱۷) میزان جذب نانوذرات نقره بعد از ۸ ساعت انکوباسیون به ۱/۳۹ رسید. وجود پیک نانوذرات نقره در طول موج ۴۲۰ نانومتر با نتایج حاصل از پژوهش Gnanadesigan و همکاران (۳۸) و Ali و همکاران (۳۴) در گونه‌های مختلف مانگرو مطابقت داشت.

با توجه به پیک‌های نشان داده شده در XRD حضور کریستال‌های نانوذرات نقره تایید گردید. نتایج حاصل از آنالیز پراش پرتو ایکس با نتایج Gnanadesigan و همکاران (۱۷) و Sankar و Abideen (۴۰) در گونه مانگرو *Avicennia marina* همخوانی دارد. همچنین در مطالعه دیگری که بر روی گیاه مانگرو *Excoecaria agallocha* انجام شد آنالیز حاصل از پراش پرتو ایکس وجود کریستال‌های نقره را نشان داد (۲۶). پیک‌های قوی و تیز در نمودار XRD، نشان دهنده کریستالی بودن نانوذرات نقره سنتز شده می‌باشد. وجود پیک‌های بین ۴۰۰ تا ۵۰۰ نانومتر پیک جذبی از خود نشان می‌دهند (۷). با بررسی مطالعات انجام شده بر روی سنتز نانوذرات نقره توسط ارگانیسم‌ها (جلبک‌ها، قارچ‌ها، باکتری، گیاهان و ...) می‌توان پی برداشت که پیک جذب نانوذرات نقره بیشتر در طول موج حدود ۴۲۰ تا ۴۳۰ نانومتر اتفاق می‌افتد (۳۷). در مطالعه پیش رو، با استناد بر میزان جذب‌های بدست آمده از اسپکتروسکوپی UV-Visible ۴۲۰ در طول موج ۴۰۰ نانومتر، سنتز نانوذرات نقره توسط عصاره آبی گیاه چندل تایید شد. نانوذرات نقره سنتز شده با استفاده از عصاره برگ چندل بیشترین میزان جذب را در کم زمان در مقایسه با ساقه و ریشه گیاه چندل نشان داد. به این صورت که برگ در مدت زمان ۱۵ دقیقه انکوباسیون و ساقه در مدت زمان ۲۰ دقیقه و ریشه در مدت زمان ۲۵ دقیقه به بیشترین میزان جذب (در حدود ۳ رسیدند. در حالی که در مطالعه Acalypha indica و همکاران (۳۹) میزان جذب نانوذرات Balakrishnan نقره بعد از ۸ ساعت انکوباسیون به ۰/۵ رسید. همچنین

Umashankari عصاره آبی گیاه *Rhizophora mucronata* بعد از ترکیب شدن با محلول نیترات نقره، بعد از ۵ دقیقه در دمای ۱۲۱ درجه سانتی گراد شروع به تغییر رنگ و احیای یون‌های نقره نمود و از رنگ زرد به قهوه ای تغییر رنگ داد که این نشان دهنده کاهش یون‌های نقره است. نظری این نتایج در سایر مطالعات انجام گرفته بر روی گیاهان مانگرو و نیز سایر گیاهان گزارش شده است (۲۶، ۳۲، ۳۶، ۳۹).

تشکیل نانوذرات نقره علاوه بر بررسی از طریق تغییر رنگ محلول، با استفاده از روش اسپکتروسکوپی-UV-Visible به راحتی قابل تشخیص می‌باشد (۱، ۸، ۳۳). معمولاً نانوذرات نقره در محدوده مرئی در طول موج های بین ۴۰۰ تا ۵۰۰ نانومتر پیک جذبی از خود نشان می‌دهند (۷). با بررسی مطالعات انجام شده بر روی سنتز نانوذرات نقره توسط ارگانیسم‌ها (جلبک‌ها، قارچ‌ها، باکتری، گیاهان و ...) می‌توان پی برداشت که پیک جذب نانوذرات نقره بیشتر در طول موج حدود ۴۲۰ تا ۴۳۰ نانومتر اتفاق می‌افتد (۳۷). در مطالعه پیش رو، با استناد بر میزان جذب‌های بدست آمده از اسپکتروسکوپی UV-Visible ۴۲۰ در طول موج ۴۰۰ نانومتر، سنتز نانوذرات نقره توسط عصاره آبی گیاه چندل تایید شد. نانوذرات نقره سنتز شده با استفاده از عصاره برگ چندل بیشترین میزان جذب را در کم زمان در مقایسه با ساقه و ریشه گیاه چندل نشان داد. به این صورت که برگ در مدت زمان ۱۵ دقیقه انکوباسیون و ساقه در مدت زمان ۲۰ دقیقه و ریشه در مدت زمان ۲۵ دقیقه به بیشترین میزان جذب (در حدود ۳ رسیدند. در حالی که در مطالعه Acalypha indica و همکاران (۳۹) میزان جذب نانوذرات Balakrishnan نقره بعد از ۸ ساعت انکوباسیون به ۰/۵ رسید. همچنین

و *Annadurai* (۸) بر روی باکتری گرم مثبت *Kelebsiella* و باکتری گرم منفی *Bacillus subtilis* مبین آن بود که باکتری‌های گرم منفی با مقدار کمتر هاله عدم رشد مقاوم ترین باکتری‌ها بودند. با توجه به نتایج تحقیق حاضر می‌توان جمع‌بندی نمود که گیاه چندل که یک گونه بومی و دارای خواص دارویی است می‌تواند به عنوان گرینه‌ای مناسب در تولید نانوذرات نقره به روش زیستی مطرح باشد. نانوذرات نقره که با این روش مطمئن و حافظ محیط زیست تولید می‌شوند به علت عدم به کار گیری مواد شیمیایی خطرناک و داشتن فعالیت‌های ضد باکتریایی می‌توانند در صنایع مختلف مورد استفاده قرار گیرند. البته فرآگیر شدن این موضوع و آشنایی بیشتر با کاربردهای گسترده نانوذرات نیازمند مطالعات و سرمایه گذاری بیشتر در حوزه علم نانوزیست فناوری در ارتباط با گونه‌های با ارزش بومی و کمتر شناخته شده می‌باشد.

تقدیر و تشکر

نویسندها مقاله بر خود لازم می‌دانند از ستاد ویژه توسعه فناوری نانو به دلیل حمایت مالی سپاسگزاری نمایند.

References

1. Rajeshkumar S, Malarkodi C, Gnanajobitha G, Paulkumar K, Vanaja M, Kannan C. Seaweed – mediated synthesis of gold nanoparticles using *Turbinaria conoides* and its characterization. *J Nanostructure Chem*; 2013. 3:1-7.
2. Kaviya S, Santhanalakshmi J, Viswanathan B, Muthumary J, Srinivasan K. Biosynthesis of silver nanoparticles using *citrus sinensis* peel extract and its antibacterial activity. *Spectrochim Acta A Mol Biomol Spectrosc*; 2011. 79: 594-598.
3. Dubey S, Lahtinen M, Sillanpaa M. Green synthesis and characterizations of silver and gold nanoparticles using leaf extract of *Rosa rugosa*. *Colloids Surf A Physicochem Eng Asp*; 2010. 364: 34-41.
4. Nadagouda MN, Hoag G, Collins J, Varma RS. Green synthesis of Au nanostructures at room temperature using biodegradable plant surfactants. *Cryst. Growth Des*; 2009. 9: 4979-4983.
5. Marchiol L. Synthesis of metal nanoparticles in living plants. *Ital J Agron*; 2012. 7:274-282.

(۷) با استفاده از گیاه *Annosa squamosa* می‌باشد که سنتر نانوذرات نقره با اندازه بین ۱۴ تا ۴۰ نانومتر و کروی شکل را گزارش کردند.

نانوذرات نقره دارای کاربردهای فراوانی در زمینه‌های مختلف می‌باشند که یکی از مهم ترین این کاربردها داشتن اثر کشندگی در برابر باکتری‌های بیماری زا است. اثرات ضد باکتریایی نانوذرات نقره از نقره بسیار بیشتر می‌باشد. توان فعل و انفعالات نانوذرات به دلیل نسبت بالای سطح به حجم آن‌ها بیشتر می‌شود که این امر خود موجب افزایش فعالیت ضد باکتریایی نانوذرات نقره می‌شود (۴۲). شایان توجه است که خاصیت ضد باکتریایی نانوذراتی که از روش زیستی تولید می‌شوند بسیار بیشتر از فعالیت ضد باکتریایی نانوذراتی است که از طریق شیمیایی تولید می‌شوند (۱۰). لذا این نانومواد با نشان دادن پایین ترین سطح سمیت، می‌توانند گرینه‌ای مناسب جهت مبارزه با باکتری‌های بیماری زا باشند. در مطالعه حاضر، فعالیت ضدباکتریایی نانوذرات نقره سنتر شده به خوبی توسط منطقه مهار رشد در برابر باکتری‌های گرم مثبت و باکتری‌های گرم منفی نشان داده شد. نتایج گویای آن بود که از بین سویه‌های انتخابی، باکتری‌های گرم منفی مقاومت بیشتری از خود نشان دادند. این موضوع به دلیل وجود غشاء‌های خارجی احاطه کننده دیواره سلولی در باکتری‌های گرم منفی منطقی به نظر می‌رسد که این باکتری‌ها در برابر اثرات ضدباکتریایی نانوذرات نقره حساسیت کمتری از خود نشان دهند. *Suriya* و همکاران (۴۳) گزارش دادند که باکتری‌های گرم مثبت نسبت به نانوذرات نقره *Urospora sp* سنتز شده توسط جلبک دریایی *Enteromorpha flexuosa* بر روی سویه جلبک سبز بدست آمد. *Escherichia coli* و *Yousefzadi* (۴۴) در ارزیابی اثر نانوذرات نقره سنتز شده توسط های مختلف باکتری‌های گرم مثبت و باکتری‌های گرم منفی نشان دادند که باکتری‌های گرم مثبت با داشتن بیشترین مقدار هاله عدم رشد *Staphylococcus aureus* و *Bacillus subtilis* بیشتر از باکتری *Enteromorpha flexuosa* بر روی سویه های باکتری‌های گرم منفی با داشتن کم ترین مقدار هاله عدم رشد، مقاوم ترین باکتری‌ها بودند. همچنین مطالعه

6. Song JY, Kim BS. Rapid biological synthesis of silver nanoparticles using plant leaf extracts. *Bioprocess Biosyst Eng*; 2009. 32:79–84.
7. Jagtap UB, Bapat VA. Green synthesis of silver nanoparticles using *Artocarpus heterophyllus* Lam. seed extract and its antibacterial activity. *Industrial Crops and Products*; 2013. 46:132-137.
8. Vanaja V, Annadurai G. *Coleus aromaticus* leaf extract mediated synthesis of silver nanoparticles and its bacterial activity. *Appl Nanosci*; 2013. 3:217-223.
9. Rekha VA. Biological synthesis of silver nanoparticles from aqueous extract of endophytic fungus *Aspergillus terrus* and its antibacterial activity. *Int J Nanomater Biostruct*; 2013. 3:35-37.
10. Mohseniazar M, Barin M, Zarredar H, Alizadeh S, Shanhbandi D. Potential of microalgae and lactobacilli in biosynthesis of silver nanoparticles. *BioImpacts*; 2011. 1:149-152.
11. Senapati S, Syde A, Moez S, Kumar A, Ahmad A. Intracellular synthesis of gold nanoparticles using alga *Tetraselmis Kochinensis*. *Mater Lett*; 2012. 79:116-118.
12. Sahayaraj K, Rajesh S. Bionanoparticles: synthesis and antimicrobial applications. *Curr Res Technol Adv*; 2011. 23:228-244.
13. Kaushik N, Thakkar MS, Snehit S, Mhatre MS, Rasesh Y, Parikh MS. Biological synthesis of metallic nanoparticles. *Nanomed: Nanotechnol Biol Medicine* 2010. 6:257-262.
14. Ponarulselvam S, Panneerselvam C, Murugan K, Aarthi N, Kalimuthu K, Thangamani S. Synthesis of silver nanoparticles using leaves of *Catharanthus roseus* Linn. G. Don and their antiplasmodial activities. *Asian Pac J Trop Med*; 2012. 574-580.
15. Lee HJ, Song JY, Kim BS. Biological synthesis of copper nanoparticles using *Magnolia Kobus* leaf extract and their antibacterial activity. *J. Chem. Technol. Biotechnol*; 2013. 88:1971-1977.
16. Devina Merin D, Prakash S, Bhimba BV. Antibacterial screening of silver nanoparticles synthesized by marine micro alga. *Asian Pac J Trop Med*; 2010. 3:797-799.
17. Gnanadesigan M, Anand M, Ravikumar S, Maruthupandy M, Ali MS, Vijayakumar V, et al. Antibacterial potential of biosynthesized silver nanoparticles using *Avicennia marina* mangrove plant. *Appl Nanosci*; 2012. 2:143-147.
18. Ahmad N, Sharma S, Alam MK, Singh VN, Shamsi SF, Mehta BR, et al. Rapid synthesis of silver nanoparticles using dried medicinal plant of basil. *Colloids Surf B Biointerfaces*; 2010. 81:81-86.
19. Wang Y, He X, Wang K, Zhang X, Tan W. Barbated Skullcup herb extract-mediated biosynthesis of gold nanoparticles and its primary application in electrochemistry. *Colloids Surf B Biointerfaces*; 2009. 73:75-79.
20. Sanjukta RK, Samir D, Puro K, Ghataak S, Shakuntal L, Sen A. Green synthesis of silver Nanoparticles using plant. *Int J Nanomed Nanosurg*; 2016. 2.
21. Patra JK, Thatoi HN. Metabolic diversity and bioactivity screening of mangrove plants: a review. *Acta Physiol Plant*; 2011. 33:1051-1061.
22. Zhu F, Chen X, Yuan Y, Huang M, Sun H, Xiang W. The chemical investigations of the mangrove plant *Avicennia marina* and its endophytes. *The Open Nat Prod J*; 2009. 2:24-32.
23. Bakshi M, Chosh S, Chaudhuri P. Green synthesis, characterization and antimicrobial potential of silver nanoparticles using tree mangrove plants from Indian sundarban. *BioNano Sci*; 2015. 5:162-170.
24. Ravikumar S, Syed Ali M., Ramu A, Ferosekhan M. Antibacterial activity of chosen mangrove plants against bacterial specified pathogens. *World Appl Sci J*; 2011. 14:1198-1202.
25. Bobbarala V, Vadlapudi VR, Naidu CK. Antimicrobial potentialities of mangrove plant *Avicennia marina*. *J Pharm Res*; 2009. 2:1019-1021.
26. Sangeetha A, Saraswathi U, Singaravelu GJ. Green synthesis of silver nanoparticles using a mangrove *Excoecaria agallocha*. *Int J Pharm Sci Invent*; 2014. 3:54-57.
27. Anandalakshmi K, Venugopal J, Ramasamy V. 2016. Characterization of silver nanoparticles by green synthesis method using pedalium murex leaf extract and their antibacterial activity. *Appl Nanosci*; 2016. 6:399-408.
28. Singaravelu G, Arockiamary JS, Kumar VG, Govindaraju K. 2007. A novel extracellular synthesis of monodisperse gold nanoparticles using marine alga, *Sargassum wightii* Greville. *Colloids Surf B Biointerfaces*; 2007. 57:97-101.
29. Nanda A, Saravanan M. Biosynthesis of silver nanoparticles from *staphylococcus aureus* and its antimicrobial activity against MRSA and MRSE. *Nanomed: Nanotechnol Biol Med*; 2009. 5:452-456.
30. National Committee for Clinical Laboratory Standards (NCCLS). Performance standards for antimicrobial disk susceptibility test (6th ed). Approved Standard. M100-A6. Wayne, Pennsylvania, USA. 1997
31. Bankar A, Joshi B, Kumar AR, Zinjarde S. Banana peel extract mediated novel route for the synthesis of silver nanoparticles. *Colloids Surf A Physicochem Eng Asp*; 2010. 368:58-63.
32. Jyoti K, Baunthiyal M, Singh, A. Characterization of silver nanoparticles synthesized using *urtica dioica* Linn. Leaves and their synergistic effects with antibiotics. *J Radiat Res Appl Sci*; 2015. 9:217-227.
33. Ibrahim HM. Green synthesis and characterization of silver nanoparticles using

- banana peel extract and their antimicrobial activity against representative microorganisms. J Radiat Res Appl Sci; 2015. 8:265-275.
34. Ali M, Anuradha V, Yogananth N, Rajathilagam R, Chanthuru A, Morzook SM. Green synthesis of silver nanoparticles by *Acanthus ilicifolius* mangrove plant against *Armigeressubalbatus* and *Aedesaegypti* mosquito larvae. Int J Nano Dimens; 2015. 6:197-204.
35. Umashankari J, Inbakandan D, Ajithkumar TT, Balasubramanian T. Mangrove plant *Rhizophora mucronata* (Lamk, 1804) mediated one pot green synthesis of silver nanoparticles and its antibacterial activity against aquatic pathogens. Aquat Biosyst; 2012. 8(1):11.
36. Nabikhan A, Kandasamy K, Raj A, Alikunhi NM. Synthesis of antimicrobial silver nanoparticles by callus and leaf extracts from saltmarsh plant, *Sesuvium portulacastrum* L. Colloids Surf B Biointerfaces; 2010. 79(2): 488-493.
37. Ingle A, Rai M, Gade A, Bawaskar M. *Fusarium solani*: a novel biological agent for the extracellular synthesis of silver nanoparticles. J Nanopart Res; 2008. 11:2079-2085.
38. Gnanadesigan M, Anand M, Ravikumar S, Maruthupandy M, Vijayakumar V, Selvam S, et al. Biosynthesis of silver nanoparticles by using mangrove plant extract and their potential mosque to larvicidal property. Asian Pac J Trop Med; 2011. 4:799-803.
39. Balakrishnan S, Srinivasan M, Mohanraj J. Biosynthesis of silver nanoparticles from mangrove plant (*Avicennia marina*) extract and their potential mosquito larvicidal property. J Parasit Dis; 2014. 40:991-996.
40. Sankar MV, Abideen S. Pesticidal effect of Green synthesized silver and lead nanoparticles using *Avicennia marina* against storage pest sitophilus oryzae. Int J Nanomater Biostruct; 2015. 5:32-39.
41. Krishnaraj C, Jagan EG, Rajasekar S, Selvakumar P, Kalaichelvan PT, Mohan N. Synthesis of silver nanoparticles using *Acalypha indica* leaf extract and its antibacterial activity against water borne pathogens. Colloids Surf B Biointerfaces; 2010. 76(1):50-56.
42. Thangaraju N, Venkatalakshmi RP, Arulvasu C, Pandian K. Synthesis of silver nanoparticles and the antibacterial anticancer activities of the crude extract of *Sargassum polycystum* C.agardh. Nano-Biomed Engineer; 2012. 4:89-94.
43. Suriya J, Raja SB, Sekar V, Rajasekaran R. Biosynthesis of silver nanoparticles and its antibacterial activity using seaweed *Urospora* sp. Afr J Biotechnol; 2012. 11:12192-12198.
44. Yousefzadi M, Rahimi Z, Ghafori V. The green synthesis, characterization and antimicrobial activities of silver nanoparticles synthesized from green alga *Enteromorpha flexuosa* (Wulfen). J Agardh Mater Lett; 2014. 137:1-4.